

ΕΛΕΓΚΤΙΚΗ
ΥΠΗΡΕΣΙΑ

ΚΥΠΡΙΑΚΗ
ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ

ΕΛΕΓΚΤΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΤΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ

ΕΙΔΙΚΗ ΕΚΘΕΣΗ αρ. ΕΔΠΑΔ/01/2019

**Έλεγχος του Γραφείου της Επιτρόπου Διοικήσεως και
Προστασίας Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων**

ΕΛΕΓΧΟΜΕΝΗ ΟΝΤΟΤΗΤΑ:

**ΕΠΙΤΡΟΠΟΣ ΔΙΟΙΚΗΣΕΩΣ ΚΑΙ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ
ΑΝΘΡΩΠΙΝΩΝ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΩΝ**

14 Οκτωβρίου 2019

Περιεχόμενα

Σύνοψη.....	1
A. Εισαγωγή.....	2
B. Σκοπός του ελέγχου και μεθοδολογία.....	3
Γ. Θεσμικό πλαίσιο.....	6
Δ. Εκθέσεις ελέγχου.....	7
Δ1. Πρόσκληση Δήλωσης Ενδιαφέροντος για Μεταστέγαση του Γραφείου Επιτρόπου Διοικήσεως και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων	7
Δ2. Διαδικασία ανάθεσης προμηθειών για αγορά και εγκατάσταση ανελκυστήρα για άτομα με αναπηρία (ΑμεΑ) σε διώροφο ενοικιαζόμενο κτήριο που στεγάζεται το γραφείο της Επιτρόπου Διοικήσεως και Προστασίας Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων	12
Δ3. Λογαριασμοί Γραφείου Επιτρόπου Διοικήσεως και Προστασίας Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων για την περίοδο 01.01.2018 – 30.06.2019	17
1. Πληρωμές	17
2. Διερεύνηση καταγγελιών	19

Σύνοψη.

Ο έλεγχος διενεργήθηκε με σκοπό να διαπιστωθεί η συμμόρφωση επί των ακόλουθων θεμάτων:

(α) Τη διαδικασία που ακολουθήθηκε για μεταστέγαση του Γραφείου της Επιτρόπου Διοικήσεως και Προστασίας Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων (ΕΔΠΑΔ) σε άλλο κτήριο, μετά τη λήξη στις 31.3.2017 του συμβολαίου ενοικίασης του υφιστάμενου κτηρίου, το οποίο δεν διαθέτει Πιστοποιητικό Έγκρισης.

(β) Τη διαδικασία αγοράς και εγκατάστασης ανελκυστήρα για άτομα με αναπηρία (ΑμεΑ) στο διώροφο ενοικιαζόμενο κτήριο που στεγάζεται το Γραφείο της ΕΔΠΑΔ, μετά από σχετική καταγγελία που υποβλήθηκε στην Υπηρεσία μας.

(γ) Παράλληλα, η Ελεγκτική Υπηρεσία διεξήγαγε οικονομικό έλεγχο στο Γραφείο της ΕΔΠΑΔ για την περίοδο 1.1.2018-30.6.2019.

Τα κυριότερα ευρήματα του ελέγχου παρατίθενται πιο κάτω:

- Τα γραφεία της ΕΔΠΑΔ εξακολουθούν να στεγάζονται σε κτήριο, το οποίο δεν διαθέτει Πιστοποιητικό Έγκρισης, παρά τις σχετικές γνωματεύσεις του Γενικού Εισαγγελέα της Δημοκρατίας ότι αυτό αποτελεί αδιαμφισβήτητη παρανομία, η οποία καθιστά τη σύμβαση ενοικίασης άκυρη.
- Παρά το γεγονός ότι πρόκειται για ενοικιαζόμενο κτήριο χωρίς Πιστοποιητικό Έγκρισης, η Επίτροπος προώθησε διαδικασία προμήθειας και εγκατάστασης του υπό αναφορά ανελκυστήρα για ΑμεΑ, με κόστος του δημοσίου.
- Η διαδικασία προμήθειας και εγκατάστασης ανελκυστήρα για ΑμεΑ δεν διεξήχθη από το αρμόδιο προς τούτο Τμήμα Ηλεκτρομηχανολογικών Υπηρεσιών. Επίσης, τρεις μήνες μετά την εξόφληση ολόκληρου του ποσού της σύμβασης, χωρίς οποιαδήποτε εξασφάλιση για το δημόσιο, ο ανελκυστήρας δεν είχε τεθεί σε ασφαλή λειτουργία. Τούτο παραβιάζει τις πρόνοιες σχετικής Εγκυκλίου του Γενικού Λογιστηρίου, γεγονός το οποίο ενδεχομένως να συνιστά και παραβίαση των σχετικών άρθρων του Νόμου Ν.38(Ι)/2014.
- Διαπιστώθηκε ότι διενεργούνται πληρωμές χωρίς φορολογικό τιμολόγιο και πληρωμές σε υπαλλήλους του Γραφείου που πληρώνουν οι ίδιοι τους τελικούς δικαιούχους.
- Η Ετήσια Έκθεση της Επιτρόπου για το 2017 εκτυπώθηκε από οικονομικό φορέα, για τον οποίο η Επίτροπος αρνήθηκε να δώσει εξηγήσεις, με το αιτιολογικό ότι το δημόσιο δεν επιβαρύνθηκε με οποιαδήποτε δαπάνη. Η υπόθεση αφορούσε σε καταγγελία ότι η Έκθεση είχε εκτυπωθεί με ευθύνη του συζύγου της Επιτρόπου, ο οποίος είναι εκδότης εφημερίδας.

Με δεδομένη την ύπαρξη στοιχείων που δεικνύουν σαφή μείωση στο παραγόμενο από το Γραφείο της Επιτρόπου Διοικήσεως έργο, σε σχέση με προηγούμενες περιόδους, η Υπηρεσία μας θεώρησε αναγκαία τη διεξαγωγή διαχειριστικού ελέγχου, ώστε να διαφανεί κατά πόσο χρησιμοποιεί τους διαθέσιμους ανθρώπινους πόρους κατά τρόπο οικονομικό, αποδοτικό και αποτελεσματικό. Παρά τη γνωμάτευση του Γενικού Εισαγγελέα της Δημοκρατίας, στην οποία σαφώς καταγράφεται η εξουσία του Γενικού Ελεγκτή να διεξάγει διαχειριστικό έλεγχο στο Γραφείο της Επιτρόπου και παρά το γεγονός ότι εξηγήθηκε στην Επίτροπο πως σε καμία περίπτωση δεν υπάρχει πρόθεση άσκησης ελέγχου ή κριτικής ή άλλης παρέμβασης οποιασδήποτε μορφής στο περιεχόμενο των Εκθέσεων της, η Επίτροπος αρνείται έκτοτε να επιτρέψει στην Υπηρεσία μας τη διεξαγωγή του συγκεκριμένου ελέγχου.

A. Εισαγωγή.

Ο Επίτροπος Διοικήσεως είναι ανεξάρτητος αξιωματούχος του κράτους. Στην Κύπρο, ο θεσμός του Επιτρόπου Διοικήσεως ξεκίνησε τη λειτουργία του το 1991, μετά την ψήφιση του περί Επιτρόπου Διοικήσεως Νόμου (Ν.3/1991), στη βάση του οποίου ορίζεται και ρυθμίζεται το πεδίο αρμοδιοτήτων του Επιτρόπου.

Με δεδομένη την ύπαρξη στοιχείων που δεικνύουν σαφή μείωση στο παραγόμενο από το Γραφείο της Επιτρόπου Διοικήσεως έργο, σε σχέση με προηγούμενες περιόδους, η Υπηρεσία μας θεώρησε αναγκαία τη διεξαγωγή διαχειριστικού ελέγχου, ώστε να διαφανεί κατά πόσο χρησιμοποιεί τους διαθέσιμους ανθρώπινους πόρους κατά τρόπο οικονομικό, αποδοτικό και αποτελεσματικό. Παρά τη γνωμάτευση του Γενικού Εισαγγελέα της Δημοκρατίας, ημερ. 8.3.2018, στην οποία σαφώς καταγράφεται η εξουσία του Γενικού Ελεγκτή να διεξάγει διαχειριστικό έλεγχο στο Γραφείο της Επιτρόπου και παρά το γεγονός ότι εξηγήθηκε στην Επίτροπο πως σε καμία περίπτωση δεν υπάρχει πρόθεση άσκησης ελέγχου ή κριτικής ή άλλης παρέμβασης οποιασδήποτε μορφής στο περιεχόμενο των Εκθέσεων της, η Επίτροπος αρνείται έκτοτε να επιτρέψει στην Υπηρεσία μας τη διεξαγωγή του συγκεκριμένου ελέγχου.

Στις 6 Ιουνίου 2019, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή Κατά του Ρατσισμού και της Μισαλλοδοξίας (ECRI) του Συμβουλίου της Ευρώπης (ΣΤΕ) εξέδωσε έκθεση για την Κύπρο, με την επισήμανση ότι το Γραφείο της Επιτρόπου «δεν έχει διεξάγει οποιεσδήποτε δράσεις που να στοχεύουν στη στήριξη των ευάλωτων ομάδων ή σε επικοινωνιακές δραστηριότητες και δεν έχει προχωρήσει σε οποιεσδήποτε εκδόσεις ή εκθέσεις, περιλαμβανομένων των ετήσιων εκθέσεων ή σε συστάσεις για θέματα διακρίσεων από το 2016» και αναφέρει πως «θα παρακολουθεί αυτά τα θέματα στο πλαίσιο του έκτου “κύκλου επιτήρησης” που θα διεξάγει».

Με δεδομένη την άρνηση της Επιτρόπου να επιτρέψει στην Υπηρεσία μας την άσκηση διαχειριστικού ελέγχου, ο έλεγχος της Υπηρεσία μας περιορίστηκε σε δύο επιμέρους θέματα, το πρώτο σχετικά με τη διαδικασία μεταστέγασης του Γραφείου της και το γεγονός ότι παραμένει σε κτήριο το οποίο δεν έχει Πιστοποιητικό Τελικής Έγκρισης και το δεύτερο σε σχέση με τη διαδικασία αγοράς και εγκατάστασης ανελκυστήρα για άτομα με αναπηρία (ΑμεΑ) στο διώροφο ενοικιαζόμενο κτήριο που στεγάζεται το γραφείο της Επιτρόπου Διοικήσεως και Προστασίας Ανθρώπινων Δικαιωμάτων.

Επίσης, η Υπηρεσία μας διενήργησε οικονομικό έλεγχο και έλεγχο συμμόρφωσης στο Γραφείο της ΕΔΠΑΔ.

B. Σκοπός του ελέγχου και μεθοδολογία.

1. Σκοπός του ελέγχου.

Σύμφωνα με το άρθρο 116 του Συντάγματος, ο Γενικός Ελεγκτής ελέγχει, εν ονόματι της Δημοκρατίας, όλες τις εισπράξεις και πληρωμές και όλους τους λογαριασμούς χρηματικών διαθεσίμων και άλλου ενεργητικού ή άλλων υποχρεώσεων που αναλαμβάνει η Δημοκρατία ή που δημιουργούνται για λογαριασμό της. Επίσης, ο Γενικός Ελεγκτής ασκεί κάθε άλλη εξουσία ή εκτελεί οποιαδήποτε άλλα καθήκοντα ή υποχρεώσεις που καθορίζονται ή του αναθέτονται δια Νόμου. Τέτοιοι Νόμοι είναι ο περί της Καταθέσεως Στοιχείων και Πληροφοριών στον Γενικό Ελεγκτή της Δημοκρατίας Νόμος (Ν.113(Ι)/2002) και ο περί Δημοσιονομικής Ευθύνης και Δημοσιονομικού Πλαισίου Νόμος (Ν.20(Ι)/2014).

Για τον σκοπό αυτό, η Ελεγκτική Υπηρεσία προχωρεί σε ετήσιους οικονομικούς και διαχειριστικούς ελέγχους, όπως και ελέγχους συμμόρφωσης Υπουργείων, Τμημάτων και Υπηρεσιών της Δημόσιας Υπηρεσίας. Τέτοια Υπηρεσία είναι το Γραφείο της Επιτρόπου, ο Προϋπολογισμός του οποίου περιλαμβάνεται στον ετήσιο Προϋπολογισμό της Δημοκρατίας. Με βάση δε τον περί Δημοσιονομικής Ευθύνης και Δημοσιονομικού Πλαισίου Νόμο, το Γραφείο της Επιτρόπου αποτελεί «οικονομικό φορέα», ορισμός που περιλαμβάνει τα υπουργεία, τα τμήματα, τους φορείς συνταγματικών εξουσιών και υπηρεσιών και τα ανεξάρτητα γραφεία, που περιλαμβάνονται στον Προϋπολογισμό της Δημοκρατίας.

Ο έλεγχος διενεργήθηκε στο πλαίσιο ελέγχου συμμόρφωσης που σκοπό είχε:

(α) Τη διερεύνηση της διαδικασίας που ακολουθήθηκε για μεταστέγαση του Γραφείου της Επιτρόπου Διοικήσεως και Προστασίας Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων σε άλλο κτήριο, μετά τη λήξη στις 31.3.2017 του συμβολαίου ενοικίασης του υφιστάμενου κτηρίου, το οποίο δεν διαθέτει Πιστοποιητικό Έγκρισης.

(β) Τη διερεύνηση καταγγελίας που υποβλήθηκε στην Υπηρεσία μας, σχετικά με τη διαδικασία αγοράς και εγκατάστασης ανελκυστήρα για άτομα με αναπηρία (ΑμεΑ) στο διώροφο ενοικιαζόμενο κτήριο που στεγάζεται το γραφείο της Επιτρόπου Διοικήσεως και Προστασίας Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων.

Η Υπηρεσία μας, αξιολογώντας τους συνεπαγόμενους κινδύνους, αποφάσισε όπως διεξάγει έλεγχο συμμόρφωσης, σε σχέση με τη διαδικασία που ακολουθήθηκε για τα υπό αναφορά θέματα.

Επιπρόσθετα, διενεργήθηκε οικονομικός έλεγχος για την περίοδο 1.1.2018-30.6.2019.

2. Μεθοδολογία.

Σύμφωνα με το άρθρο 81(2) του περί Δημοσιονομικής Ευθύνης και Δημοσιονομικού Πλαισίου Νόμου (Ν.20(Ι)/2014), ο Γενικός Ελεγκτής διεξάγει τον εξωτερικό έλεγχο, στη βάση διεθνών αναγνωρισμένων προτύπων ελέγχου που ο ίδιος αποφασίζει.

Όπως ρητά αναφέρεται στις Ελεγκτικές Οδηγίες που έχουν εκδοθεί από τον Γενικό Ελεγκτή, οι έλεγχοι της Ελεγκτικής Υπηρεσίας διεξάγονται σύμφωνα με τα Διεθνή Πρότυπα Ελέγχου (ISAs) που εκδίδονται από τη Διεθνή Ομοσπονδία Λογιστών (IFAC) και τα Διεθνή Πρότυπα Ελέγχου Ανώτατων Ελεγκτικών Ιδρυμάτων (ISSAIs) που εκδίδει ο Οργανισμός Ανώτατων Ελεγκτικών Ιδρυμάτων (INTOSAI), ο οποίος είναι ένας αυτόνομος, ανεξάρτητος, μη-πολιτικοποιημένος Οργανισμός, με ειδικό συμβουλευτικό καθεστώς προς το Οικονομικό και Κοινωνικό Συμβούλιο (ECOSOC) του Οργανισμού Ηνωμένων Εθνών.

Τα ISSAIs διαχωρίζουν τους ελέγχους που διενεργούνται από τα Ανώτατα Ελεγκτικά Ιδρύματα σε τρεις κατηγορίες, τους οικονομικούς ελέγχους (“financial audit”), τους ελέγχους συμμόρφωσης (“compliance audit”) και τους διαχειριστικούς ελέγχους (“performance audit”). Για τους ελέγχους αυτούς υπάρχει αριθμός ελεγκτικών προτύπων που είναι κοινά και αριθμός ελεγκτικών προτύπων που αφορούν ειδικά στην κάθε κατηγορία ελέγχου.

Η διενέργεια του παρόντος ελέγχου διέπεται κυρίως από τις διατάξεις των πιο κάτω Προτύπων:

- ISSAI 100: Θεμελιώδεις Αρχές Ελέγχου στον Δημόσιο Τομέα
- ISSAI 200: Θεμελιώδεις Αρχές Οικονομικού Ελέγχου
- ISSAI 400: Θεμελιώδεις Αρχές Ελέγχου Συμμόρφωσης
- ISSAI 4000: Πρότυπο Ελέγχου Συμμόρφωσης

Το ISSAI 100 παρουσιάζει τον ορισμό του ελέγχου του δημόσιου τομέα και παρέχει τις βασικές έννοιες, στοιχεία και αρχές (τόσο τις γενικές αρχές που σχετίζονται με τον έλεγχο όσο και τις αρχές που σχετίζονται με τις διάφορες φάσεις της διαδικασίας ελέγχου) που ισχύουν για όλους τους ελέγχους του δημόσιου τομέα.

Σύμφωνα με τις διατάξεις του Προτύπου ISSAI 200, οι οικονομικοί έλεγχοι των Ανωτάτων Ελεγκτικών Ιδρυμάτων στοχεύουν στη βελτίωση του βαθμού εμπιστοσύνης των χρηστών οικονομικών καταστάσεων σε αυτές τις καταστάσεις, μέσω της έκφρασης ελεγκτικής γνώμης για το κατά πόσο οι οικονομικές καταστάσεις έχουν ετοιμαστεί, από κάθε ουσιώδη άποψη, σύμφωνα με ένα εφαρμοστέο πλαίσιο χρηματοοικονομικής πληροφόρησης ή παρέχουν μια αληθινή και δίκαιη εικόνα, σύμφωνα με το εν λόγω πλαίσιο.

Οι έλεγχοι συμμόρφωσης διέπονται από το Πρότυπο ISSAI 400 και μπορεί να διεξαχθούν ως ξεχωριστοί έλεγχοι ή ως μέρος ενός οικονομικού ή/και ενός διαχειριστικού ελέγχου. Οι έλεγχοι αυτοί αποσκοπούν στην αξιολόγηση του κατά πόσο οι ενέργειες του ελεγχόμενου συνάδουν με τις αρχές ή κανόνες που τον διέπουν. Οι αρχές και κανόνες αυτοί μπορεί να αφορούν στη συμμόρφωση με διατάξεις των σχετικών νόμων, Κανονισμών ή συμφωνιών, ή με τις γενικές αρχές χρηστής χρηματοοικονομικής διαχείρισης και συμπεριφοράς δημοσίων αξιωματούχων. Σύμφωνα με το Πρότυπο, αν ο έλεγχος συμμόρφωσης διενεργείται ως μέρος διαχειριστικού ελέγχου, τότε η συμμόρφωση με τις καθορισμένες αρχές και κανόνες θεωρείται μία από τις παραμέτρους της οικονομίας, απόδοσης και αποτελεσματικότητας, εφόσον η μη συμμόρφωση μπορεί να επιφέρει (ή να αιτιολογήσει) τη μη επίτευξη των ελεγχόμενων στόχων.

Ο παρών έλεγχος βασίστηκε σε στοιχεία και πληροφορίες που συλλέχθηκαν μέσω επισκόπησης εγγράφων/αλληλογραφίας, γραπτής αλληλογραφίας καθώς επίσης τηλεφωνικής και ηλεκτρονικής επικοινωνίας με την Επίτροπο και αρμόδιους λειτουργούς του Γραφείου της.

Η λήψη των απαραίτητων για την παρούσα έρευνα στοιχείων έγινε στη βάση των προνοιών του περί της Καταθέσεως Στοιχείων και Πληροφοριών στον Γενικό Ελεγκτή της Δημοκρατίας Νόμου, ο οποίος παρέχει σαφείς εξουσίες στον Γενικό Ελεγκτή να ζητά στοιχεία σε οποιαδήποτε μορφή, περιλαμβανομένης και της ηλεκτρονικής μορφής, επεξηγήσεις και πληροφορίες, γραπτές ή προφορικές, που κατά την κρίση του μπορούν να τον υποβοηθήσουν στην εκτέλεση του έργου του.

Την Ομάδα Ελέγχου, για τη διερεύνηση της διαδικασίας που ακολουθήθηκε για μεταστέγαση του Γραφείου της Επιτρόπου και για την αγορά και εγκατάσταση ανελκυστήρα, αποτέλεσαν οι:

Στάλω Αριστείδου – Αν. Διευθύντρια Τεχνικού Ελέγχου

Ευάγγελος Θεοδωρίδης – Ανώτερος Πρώτος Ελεγκτής Τεχνικού Ελέγχου

Παναγιώτης Λαμπρίδης – Ανώτερος Λειτουργός Τεχνικού Ελέγχου

Φάνος Χριστοδούλου – Λειτουργός Τεχνικού Ελέγχου

Γ. Θεσμικό πλαίσιο.

Όπως αναφέρεται πιο πάνω, οι έλεγχοι συμμόρφωσης αποσκοπούν στην αξιολόγηση του κατά πόσο οι ενέργειες του ελεγχόμενου συνάδουν με τις αρχές ή κανόνες που τον διέπουν. Για τον παρόντα έλεγχο συμμόρφωσης χρησιμοποιήθηκαν, ως αρχές και κανόνες, τα ακόλουθα:

1. Ο περί Οδών και Οικοδομών Νόμος (Κεφ. 96).
2. Ο περί της Ρύθμισης των Διαδικασιών Σύναψης Δημοσίων Συμβάσεων και για Συναφή Θέματα Νόμος του 2016, Ν.73(Ι)/2016.
3. Εγκύκλιος αρ. 1730 του Γενικού Λογιστηρίου της Δημοκρατίας, η οποία εκδόθηκε δυνάμει του άρθρου 41 του περί της Λογιστικής και Δημοσιονομικής Διαχείρισης και Χρηματοοικονομικού Ελέγχου της Δημοκρατίας Νόμου Ν.38(Ι)/2014.
 - Σύσταση της πληρωμής από τον αρμόδιο λειτουργό της Αναθέτουσας Αρχής [παρ. 4(ii) της εγκυκλίου].
 - Έγκριση και εξουσιοδότηση της πληρωμής από τον Ελέγχοντα Λειτουργό της Αναθέτουσας Αρχής [παρ. 4(iii) της Εγκυκλίου].
4. Εγκύκλιος Γ/ΑΑΔΣ 101 του Γενικού Λογιστηρίου της Δημοκρατίας – Μέρος IV – Εγγυήσεις συμμετοχής στις διαδικασίες σύναψης δημοσίων συμβάσεων και πιστής εκτέλεσης των συμβάσεων.

Δ. Εκθέσεις Ελέγχου.**Δ1. Πρόσκληση Δήλωσης Ενδιαφέροντος για Μεταστέγαση του Γραφείου Επιτρόπου Διοικήσεως και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων.**

Στις 27.10.2016, με επιστολή μας προς την τέως Επίτροπο Διοικήσεως και Προστασίας Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων (ΕΔΠΑΔ), παρατηρήσαμε τα ακόλουθα:

Η σύμβαση ενοικίασης του κτηρίου στο οποίο στεγαζόταν το Γραφείο της ΕΔΠΑΔ, υπογράφηκε από την τέως Επίτροπο και τον Ιδιοκτήτη του κτηρίου την 1.9.2005, για περίοδο η οποία έληγε στις 31.12.2010.

Στους όρους της πιο πάνω σύμβασης, προβλεπόταν, μεταξύ άλλων, ότι σε περίπτωση που ο ενοικιαστής δεν ασκούσε το δικαίωμα τερματισμού της με γραπτή ειδοποίηση, τουλάχιστον δύο μήνες πριν τη λήξη της, η περίοδος ενοικίασης θα ανανεώνετο για μια διετία.

Λόγω μη άσκησης του πιο πάνω δικαιώματος από την τέως Επίτροπο, η περίοδος ενοικίασης ανανεώθηκε μέχρι την 31.12.2012.

Κατόπιν διαπραγμάτευσης με τον Ιδιοκτήτη του κτηρίου, στα πλαίσια προσπάθειας για μείωση του κόστους ενοικίασης, επιτεύχθηκε τον Μάιο του 2011, συμφωνία για μείωση του ενοικίου και ανανέωση της περιόδου ενοικίασης για δύο ακόμα διετίες, με ημερομηνία λήξης της σύμβασης την 31.3.2017.

Η πιο πάνω συμφωνία, η οποία εγκρίθηκε από την Επαρχιακή Επιτροπή Καθορισμού Ενοικίων (που ήταν τότε η αρμόδια Επιτροπή) στις 21.7.2011, υπογράφηκε από το Γραφείο της ΕΔΠΑΔ και τον Ιδιοκτήτη του κτηρίου στις 3.8.2011.

Την 1.12.2014, η τέως Επίτροπος με επιστολή της προς τον Γενικό Διευθυντή του Υπουργείου Μεταφορών, Επικοινωνιών και Έργων (ΥΜΕΕ), τον ενημέρωσε για τις προσπάθειες του Γραφείου της για περαιτέρω μείωση του ενοικίου και ζήτησε την άποψή του, κατά πόσο είναι συμφερότερη για το Κράτος η μεταστέγαση του Γραφείου της ΕΔΠΑΔ σε άλλο κτήριο.

Στις 22.12.2014, ο Γενικός Διευθυντής του ΥΜΕΕ πληροφόρησε το Γραφείο της ΕΔΠΑΔ ότι ο Κεντρικός Φορέας Στέγασης Κρατικών Υπηρεσιών (Κ.Φ.Σ.Κ.Υ.) – που είχε στο μεταξύ συσταθεί με Απόφαση του Υπουργικού Συμβουλίου, ημερ. 30.4.2014, για να χειρίζεται τα θέματα στέγασης των Κυβερνητικών Υπηρεσιών – αποφάσισε όπως εγκρίνει την προώθηση προκήρυξης ανοικτής διαδικασίας, για εξεύρεση άλλου κτηρίου.

Ο ιδιοκτήτης του κτηρίου, μετά την ενημέρωση που έτυχε από την τέως Επίτροπο στις 20.1.2015 για την πιο πάνω απόφαση, έθεσε θέμα νομιμότητας του τερματισμού της σύμβασης ενοικίασης πριν τις 31.3.2017.

Ενόψει των πιο πάνω, στις 13.5.2015 ο Γενικός Διευθυντής του ΥΜΕΕ, με νέα επιστολή του, ενημέρωσε το Γραφείο της ΕΔΠΑΔ ότι ο Κ.Φ.Σ.Κ.Υ. αποφάσισε να εγκρίνει την παραμονή του Γραφείου στο εν λόγω κτήριο, μέχρι τη λήξη της σύμβασης, δηλαδή μέχρι τις 31.3.2017.

Στις 23.6.2016, η τέως Επίτροπος με επιστολή της προς τον Γενικό Διευθυντή του ΥΜΕΕ, τον ενημέρωσε, μεταξύ άλλων, για την πρόθεση του Γραφείου της να δημοσιεύσει Πρόσκληση Δήλωσης Ενδιαφέροντος (ΠΔΕ) για ενοικίαση κτηρίου για τη μεταστέγασή του, ενόψει της λήξης της σύμβασης στο υφιστάμενο κτήριο και ζήτησε την έγκριση του Κ.Φ.Σ.Κ.Υ.

Στις 17.8.2016, ο Γενικός Διευθυντής του ΥΜΕΕ, πληροφόρησε την τέως Επίτροπο ότι είχε εγκρίνει το αίτημά της, με βάση την έγκριση που είχε παραχωρηθεί αρχικά στις 22.12.2014.

Η τέως Επίτροπος με επιστολή της, ημερ. 26.9.2016, ενημέρωσε τον Γενικό Διευθυντή του ΥΜΕΕ ότι το Γραφείο της προχώρησε στις 9.9.2016 στη δημοσίευση ΠΔΕ για ενοικίαση κτηρίου, με ημερομηνία υποβολής των Δηλώσεων την 30.9.2016. Τον ενημέρωσε επίσης για τις ενστάσεις που είχαν υποβάλει 3 ενδιαφερόμενοι ιδιοκτήτες κτηρίων, αναφορικά με τον όρο της ΠΔΕ, όπως το κτήριο να έχει ανεγερθεί μετά το 1995.

Στις 28.9.2016, ο Γενικός Διευθυντής του ΥΜΕΕ εισηγήθηκε όπως, ενόψει των πιο πάνω ενστάσεων, ακυρωθεί η εν λόγω ΠΔΕ.

Ως εκ τούτου, το Γραφείο της ΕΔΠΑΔ αποφάσισε την ακύρωση και επαναπροκήρυξη στις 6.10.2016 της ΠΔΕ, απαλείφοντας τη σχετική πιο πάνω πρόνοια, καθορίζοντας ως νέα ημερομηνία υποβολής την 27.10.2016.

Ενόψει των πιο πάνω, η Υπηρεσία μας παρατήρησε ότι στη νέα ΠΔΕ περιλήφθηκε πρόνοια, όπως το ενοικιαζόμενο κτήριο να είναι έτοιμο το αργότερο μέχρι αρχές Φεβρουαρίου του 2017 (δηλαδή σε διάστημα 3 περίπου μηνών), λόγω του γεγονότος ότι η σύμβαση για το υφιστάμενο κτήριο έληγε στις 31.3.2017.

Με την πιο πάνω επιστολή μας προς την τέως Επίτροπο ημερ. 27.10.2016, ζητήσαμε όπως μας πληροφορήσει για τους λόγους της μεγάλης καθυστέρησης στην έναρξη της διαδικασίας για μεταστέγαση των Γραφείων της ΕΔΠΑΔ, τονίζοντας ότι η σχετική απόφαση είχε ληφθεί από τον Κ.Φ.Σ.Κ.Υ. στις 22.12.2014, δηλαδή 27 μήνες πριν τη λήξη της υφιστάμενης σύμβασης ενοικίασης.

Υποδείξαμε επίσης ότι το πιο πάνω χρονικό διάστημα, ήταν αρκούντως ικανοποιητικό για να υποβληθούν προτάσεις από περισσότερους ενδιαφερόμενους ιδιοκτήτες κτηρίων, τα οποία θα ήταν δυνατό να ολοκληρωθούν εντός του μεγαλύτερου χρονικού διαστήματος που παρείχετο, αντί του περιορισμένου χρονικού διαστήματος που καθορίστηκε στην ΠΔΕ (περίπου 3 μήνες).

Τέλος, ζητήσαμε όπως μας πληροφορήσει κατά πόσο είχε εξετάσει το ενδεχόμενο να παραταθεί για μερικούς μήνες η χρονική περίοδος της υφιστάμενης σύμβασης, ώστε να δοθεί η ευκαιρία σε περισσότερους ενδιαφερόμενους οικονομικούς φορείς να συμμετάσχουν στη διαδικασία, προς όφελος του δημοσίου.

Την 1.11.2016, η τέως Επίτροπος μάς πληροφόρησε, μεταξύ άλλων, ότι στόχος του Γραφείου της ήταν η άμεση αξιολόγηση των Δηλώσεων που είχαν υποβληθεί και η ετοιμασία έκθεσης προς τον Κ.Φ.Σ.Κ.Υ., με σχετική εισήγηση για την ενοικίαση νέου κτηρίου.

Στις 25.8.2017, με νέα επιστολή μας προς την Επίτροπο, ενόψει και του γεγονότος ότι το Γραφείο της ΕΔΠΑΔ εξακολουθούσε να στεγάζεται στο συγκεκριμένο κτήριο, ζητήσαμε όπως μας πληροφορήσει τους λόγους για τους οποίους δεν είχε ολοκληρωθεί η διαδικασία μεταστέγασης του Γραφείου της ΕΔΠΑΔ σε άλλο κτήριο, εφόσον η υφιστάμενη σύμβαση ενοικίασης είχε λήξει στις 31.3.2017.

Τέλος, ζητήσαμε όπως μας πληροφορήσει τα ακόλουθα:

(α) Κατά πόσο το εν λόγω κτήριο διαθέτει Πιστοποιητικό Έγκρισης.

(β) Το εμβαδό των χώρων στους οποίους στεγάζεται σήμερα το Γραφείο της ΕΔΠΑΔ, καθώς και τον αριθμό του προσωπικού της Υπηρεσίας (προβλεπόμενο και υφιστάμενο).

Σε συνέχεια των πιο πάνω και με νέα επιστολή μας, ημερ. 2.11.2017, προς την Επιτροπή παρατηρήσαμε τα ακόλουθα:

Κατόπιν διερεύνησης της Υπηρεσίας μας, ο Δήμος Λευκωσίας μάς πληροφόρησε ότι οι τελευταίες επισκέψεις/επιθεωρήσεις που έγιναν στο συγκεκριμένο κτήριο από λειτουργούς του, έγιναν στα πλαίσια μιας γενικής επιθεώρησης κτηρίων της Λευκωσίας, κατόπιν δικής του πρωτοβουλίας (και όχι του Ιδιοκτήτη), το αποτέλεσμα της οποίας ήταν να διαπιστωθεί η ανάγκη αρκετών ουσιαστικών και δαπανηρών – προσθηκών/τροποποιήσεων στο κτήριο, για να μπορέσει ο ιδιοκτήτης να εξασφαλίσει το Πιστοποιητικό Έγκρισης του εν λόγω κτηρίου. Ως εκ τούτου, υποδείξαμε ότι η εξασφάλιση του εν λόγω Πιστοποιητικού καθίστατο χρονοβόρα και δαπανηρή, γεγονός που δεν δικαιολογούσε την περαιτέρω παραμονή του Γραφείου της Επιτροπής στο εν λόγω κτήριο.

Περαιτέρω, υποδείξαμε ότι η πρόταση του ιδιοκτήτη για μείωση του ενοικίου, δεν αποτελούσε, κατά την άποψή μας, δικαιολογία για τη χρήση του, χωρίς να τηρούνται οι προβλεπόμενες από τη νομοθεσία προϋποθέσεις, ενώ ενδεχομένως η μείωση του ενοικίου να είχε προταθεί λόγω της αδυναμίας του να εξασφαλίσει το εν λόγω Πιστοποιητικό.

Επίσης παρατηρήσαμε ότι η μεγάλη καθυστέρηση στο συγκεκριμένο θέμα ήταν αδικαιολόγητη και τονίσαμε τη θέση της Υπηρεσίας μας για την ανάγκη άμεσης μεταστέγασης, σημειώνοντας ότι, το Γραφείο της Επιτροπής εξακολουθεί να στεγάζεται στο συγκεκριμένο κτήριο παρά τη λήξη, στις 31.3.2017, του συμβολαίου ενοικίασης του.

Τέλος, με την επιστολή μας ζητήσαμε όπως πληροφορηθούμε για τη διαδικασία πληρωμής του ενοικίου, εφόσον δεν υπήρχε υπογεγραμμένο συμβόλαιο, καθώς και για το εμβαδό των χώρων τους οποίους ενοικιάζει σήμερα το Γραφείο της Επιτροπής και τον αριθμό του προσωπικού της Υπηρεσίας (προβλεπόμενο και υφιστάμενο σήμερα).

Η Επιτροπή Διοικήσεως με επιστολή της, ημερ. 12.12.2017, σχολίασε την επιστολή μας, ημερ. 2.11.2017 και ανέφερε, μεταξύ άλλων, ότι ο ιδιοκτήτης του κτηρίου προβαίνει στις απαραίτητες ενέργειες για έκδοση του Πιστοποιητικού Έγκρισης του κτηρίου.

Στις 14.12.2017, με νέα επιστολή μας προς την Επιτροπή, αναφερθήκαμε στην προηγούμενη μεταξύ μας αλληλογραφία και την πληροφορήσαμε ότι η Υπηρεσία μας παραμένει στις θέσεις της όπως αυτές καταγράφηκαν στις πιο πάνω επιστολές της, ημερ. 25.8.2017 και 2.11.2017.

Ενόψει του γεγονότος ότι, με βάση τον περί Οδών και Οικοδομών Νόμο, η χρήση κτηρίου για το οποίο δεν έχει εκδοθεί Πιστοποιητικό Έγκρισης συνιστά ποινικό αδίκημα, πληροφορήσαμε την Επιτροπή ότι εναπόκειται στην ίδια να κρίνει κατά πόσο το άρθρο 26 του Συντάγματος, το οποίο διασφαλίζει το δικαίωμα του συμβάλλεσθαι ελευθέρως υπό όρους και περιορισμούς που τίθενται στο δίκαιο των συμβάσεων, της επιτρέπει να συνάπτει σύμβαση που οδηγεί σε δημόσια χρήση κτηρίου για το οποίο δεν έχει εκδοθεί Πιστοποιητικό Έγκρισης.

Τέλος, υποδείξαμε στην Επιτροπή ότι ουδέποτε υπήρξε η σύμφωνος γνώμη της Υπηρεσίας μας με τη θέση της ότι μπορεί να συναφθεί σύμβαση για ενοικίαση κτηρίου για δημόσια χρήση, για το οποίο δεν έχει εκδοθεί Πιστοποιητικό Έγκρισης, με όρο για έκδοση του Πιστοποιητικού αυτού σε μελλοντικό χρόνο. Θεωρούμε ότι τούτο μπορεί να γίνει μόνο σε περιπτώσεις που και η χρήση του κτηρίου θα αρχίσει κατά τον μελλοντικό αυτό χρόνο.

Την ίδια μέρα, η Επιτροπή με απαντητική επιστολή της μας πληροφόρησε, μεταξύ άλλων, ότι στην ανανέωση του συμβολαίου ενοικίασης θα περιληφθεί ειδικός όρος, με βάση τον οποίο εντός συγκεκριμένου χρονικού διαστήματος θα πρέπει ο Ιδιοκτήτης να συμμορφωθεί με την υποχρέωσή του για έκδοση Πιστοποιητικού Έγκρισης, ώστε να εξασφαλισθεί η νομιμότητα του κτηρίου. Σε αντίθετη περίπτωση, αν αυτό δεν γίνει κατορθωτό στη συγκεκριμένη περίοδο, τότε ο ενοικιαστής θα έχει το δικαίωμα καταγγελίας του συμβολαίου ενοικίασης.

Στις 15.12.2017, με νέα επιστολή μας προς την Επιτροπή, αναφερθήκαμε στις προηγούμενες επιστολές μας, ημερ. 25.8.2017, 2.11.2017 και 14.12.2017 και τονίσαμε ότι η Υπηρεσία μας παραμένει στις θέσεις της, όπως αυτές καταγράφονται στις πιο πάνω επιστολές.

Περαιτέρω αναφέραμε, μεταξύ άλλων, τα ακόλουθα:

Η Υπηρεσία μας κατέγραψε τις απόψεις της, ως προς την αστοχία της Υπηρεσίας της Επιτροπής να ακολουθήσει τις κατάλληλες διαδικασίες για εξασφάλιση κτηρίου για μεταστέγαση του Γραφείου της, τις οποίες ξεκίνησε τον Σεπτέμβριο του 2016. Η ανάγκη για μεταστέγαση, που δεν φαίνεται να εξέλειπε, είχε αναγνωριστεί από το Γραφείο της Επιτροπής και από τον Κ.Φ.Σ.Κ.Υ. Υποδείξαμε ότι η απόφαση της Επιτροπής να ανακαλέσει τον διαγωνισμό που είχε προκηρυχθεί στις 6.10.2016, με το σκεπτικό ότι «καμιά από τις υποβληθείσες προσφορές, πλην εκείνης του Ιδιοκτήτη του υφιστάμενου κτηρίου, δεν ικανοποιούσε τις ελάχιστες προδιαγραφές που, σε συνδυασμό με τη χαμηλότερη προσφορά, ήταν απαραίτητες για τη μεταστέγαση του Γραφείου» προκαλούσε προβληματισμό και αμφιβολία ως προς τη νομιμότητα της εν λόγω ανάκλησης, αντί της ακύρωσης του διαγωνισμού εάν τούτο δικαιολογείτο.

Τέλος σημειώσαμε ότι η αποτυχία του Γραφείου της Επιτροπής να καθορίσει στους δύο διαγωνισμούς που προκήρυξε, κατάλληλους όρους που θα δημιουργούσαν συνθήκες ευρύτητας συμμετοχής, δεν μπορούσε να προβάλλεται ως λόγος που να επιτρέπει τη χρήση κτηρίου για το οποίο δεν έχει εξασφαλιστεί Πιστοποιητικό Έγκρισης, όταν η χρήση τέτοιου κτηρίου συνιστά, με βάση τον περί Οδών και Οικοδομών Νόμο, ποινικό αδίκημα.

Στις 22.12.2017, με επιστολή μας προς τον Γενικό Εισαγγελέα της Δημοκρατίας, αναφερθήκαμε στη σχετική αλληλογραφία μεταξύ της Επιτροπής Διοικήσεως και της Υπηρεσίας μας και ζητήσαμε όπως γνωματεύσει, μεταξύ άλλων θεμάτων που προέκυψαν, κατά πόσο η Επιτροπή είχε δικαίωμα να συνάψει δημόσια σύμβαση ενοικίασης για κτήριο για το οποίο δεν είχε εκδοθεί Πιστοποιητικό Έγκρισης, όπως ρητά προβλέπεται στον περί Οδών και Οικοδομών Νόμο (Κεφ.96), άρθρο 10(1), ως προϋπόθεση για νόμιμη χρήση ενός κτηρίου.

Στις 8.3.2018, ο Γενικός Εισαγγελέας με επιστολή του προς την Υπηρεσία μας και το Γραφείο της Επιτροπής Διοικήσεως και Προστασίας Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων γνωμάτευσε, μεταξύ άλλων, τα ακόλουθα αναφορικά με το πιο πάνω συγκεκριμένο ερώτημα της επιστολής μας, ημερ. 22.12.2017:

«Σαφώς, το άνω άρθρο 20(1) του Κεφ. 96 δημιουργεί ποινικό αδίκημα αφενός για τον ιδιοκτήτη οικοδομής άνευ απαιτητέου πιστοποιητικού έγκρισης, ο οποίος προωθεί ή ανέχεται τη χρήση της από τρίτον, και αφετέρου για οποιοδήποτε τέτοιο χρήστη, φυσικό ή νομικό πρόσωπο».

«Τα ανωτέρω καταδεικνύουν ότι υπάρχει αδιαμφισβήτητη παρανομία αναφορικά με τον σκοπό σύμβασης ενοικίασης οικοδομής άνευ του απαιτητέου πιστοποιητικού σύμβασης, όταν τοιαύτη ενοικίαση συνίσταται στην επ' ανταλλάγματι χρήση η κατοχή της οικοδομής η οποία αντίκειται στις άνω διατάξεις του Κεφ.96».

«Ενόψει των ανωτέρω, η σύμβαση ενοικίασης οικοδομής άνευ του απαιτητέου Πιστοποιητικού Έγκρισης καταστρατηγεί τα άρθρα 10(1) και 20(1) του Κεφ 96, ακόμα και αν αυτά τα άρθρα θεωρείτο ότι αφορούν μόνο τον ιδιοκτήτη και όχι τον χρήστη, με αποτέλεσμα να μιαιίνεται ο σκοπός της σύμβασης με παρανομία που την καθιστά άκυρη σύμφωνα με το άρθρο 23 του Κεφ. 149.».

«Συνάγεται ότι ούτε ο Κεντρικός Φορέας Στέγασης Κρατικών Υπηρεσιών ούτε ετέρα άλλη Κρατική Αρχή δικαιούται – από πλευράς αστικού δικαίου – να συμβάλλεται παρανόμως ή να συνεργεί προς τούτο, ήτοι να συνομολογεί σύμβαση της οποίας ο σκοπός είναι παράνομος, περιλαμβανομένης σύμβασης για την εκ του Κράτους ενοικίαση οικοδομής προς χρήση για οποιοδήποτε σκοπό (περιλαμβανομένης της στέγασης κρατικής αρχής), όταν δεν έχει εξασφαλιστεί προηγουμένως πιστοποιητικό έγκρισης για αυτή την χρήση κατ' απαίτηση του Κεφ.96».

«Υπό το φώς των ανωτέρω, η απάντηση στο τεθέν ερώτημα του Γενικού Ελεγκτή είναι ότι κρατική αρχή (όπως ο Κεντρικός Φορέας Στέγασης Κρατικών Υπηρεσιών ή/και η Επίτροπος) δεν δύναται να συνάψει ή ανανεώσει σύμβαση ενοικίασης οικοδομής για την οποία δεν έχει εκδοθεί πιστοποιητικό έγκρισης, το οποίο απαιτείται από το Κεφ. 96 ως προϋπόθεση για τη νόμιμη χρήση της, έστω αν κατά τα άλλα η οικοδομή θα εξυπηρετούσε το δημόσιο συμφέρον, πχ λόγω του χαμηλού της κόστους προς ενοικίαση, της κεντρικής της τοποθεσίας ή/και της προσβασιμότητας της από ανάπηρα άτομα.

Αυτό, διότι το ύψιστο δημόσιο συμφέρον είναι η τήρηση της Αρχής της Νομιμότητας έναντι της οποίας οι λοιποί δημόσιοι σκοποί έπονται».

Σύσταση: Τα αρμόδια όργανα του Κράτους να ακολουθούν τις προβλεπόμενες διαδικασίες διαχείρισης θεμάτων που αφορούν σε ενοικιάσεις κτηρίων και να προβαίνουν έγκαιρα στις απαραίτητες ενέργειες για διασφάλιση των συμφερόντων του δημοσίου κατά τρόπο σύννομο. Η εκ μέρους της Επιτρόπου συνέχιση της χρήσης κτηρίου που, όπως έχει γνωματεύσει ο Γενικός Εισαγγελέας, δημιουργεί ποινικό αδίκημα για την ίδια ως χρήστη, είναι παντελώς απαράδεκτη και δεν αρμόζει στη θέση της.

Τον Αύγουστο του 2019, η Επίτροπος μάς πληροφόρησε ότι η μεταστέγαση του Γραφείου της δεν έγινε τελικά και, ως εκ τούτου, δεν τίθενται θέματα οικονομικής φύσεως για σκοπούς οικονομικού ελέγχου. Τέλος, όσον αφορά στο θέμα της μη έκδοσης του Πιστοποιητικού Έγκρισης, αυτό τυγχάνει χειρισμού, όπως μας έχει πληροφορήσει η Επίτροπος, από την ίδια στα πλαίσια της αποκλειστικής αρμοδιότητάς της.

Η Υπηρεσία μας επισημαίνει, ωστόσο, ότι η μη ολοκλήρωση της μεταστέγασης δεν αίρει το δικαίωμα και υποχρέωση της Ελεγκτικής Υπηρεσίας να καταγράψει την προβληματική διαδικασία που είχε ακολουθηθεί. Άλλωστε, η αποτυχία στην ολοκλήρωση της διαδικασίας μεταστέγασης είχε ως αποτέλεσμα την παραμονή, χωρίς υπογεγραμμένη σύμβαση, σε ένα κτήριο που δεν έχει Πιστοποιητικό Έγκρισης. Ως προς τη δήθεν αποκλειστική αρμοδιότητα που η Επίτροπος ισχυρίζεται ότι έχει για τον τρόπο χειρισμού του θέματος της κατοχής Πιστοποιητικού Έγκρισης, για το κτήριο στο οποίο στεγάζεται το Γραφείο της, επισημαίνεται η υποχρέωση κάθε δημόσιας αρχής να σέβεται τη νομιμότητα. Όπως ρητά καθορίζεται στον περί των Γενικών Αρχών του Διοικητικού Δικαίου Νόμο (Ν.158(Ι)/1999), οι δραστηριότητες της διοίκησης προσδιορίζονται και περιορίζονται από το εκάστοτε ισχύον δίκαιο και η υπέρβαση των ακραίων ορίων της διακριτικής εξουσίας, συνιστούν κατάχρηση εξουσίας.

Δ2. Διαδικασία ανάθεσης προμηθειών για αγορά και εγκατάσταση ανελκυστήρα για άτομα με αναπηρία (ΑμεΑ) σε διώροφο ενοικιαζόμενο κτήριο που στεγάζεται το γραφείο της Επιτρόπου Διοικήσεως και Προστασίας Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων.

Τον Μάρτιο του 2019, μετά την υποβολή σχετικής καταγγελίας στην Υπηρεσία μας, διεξήχθη έλεγχος τόσο των σχετικών εγγράφων όσο και επιτόπου, σχετικά με τη διαδικασία ανάθεσης της αγοράς και εγκατάστασης ανελκυστήρα για άτομα με αναπηρία (ΑμεΑ) στο ενοικιαζόμενο κτήριο που στεγάζεται το γραφείο της Επιτρόπου. Από την πιο πάνω διερεύνηση διαπιστώθηκε ότι, σύμφωνα με σημείωμα στον σχετικό φάκελο το οποίο δεν φέρει υπογραφή και ημερομηνία, κατόπιν οδηγιών της Επιτρόπου, η ιδιαίτερα της βρήκε στο διαδίκτυο τρεις εταιρείες που δραστηριοποιούνται στον τομέα των ανελκυστήρων στην Κύπρο, από τις οποίες ζήτησε τηλεφωνικώς όπως υποβάλουν προσφορά για ανελκυστήρα ΑμεΑ, χωρίς όμως τον καθορισμό σχετικών όρων ή/και τεχνικών προδιαγραφών/απαιτήσεων.

Τελικά, υποβλήθηκαν 4 προσφορές από 3 οικονομικούς φορείς (ένας εξ' αυτών υπέβαλε 2 προσφορές) και επιλέγηκε η χαμηλότερη προσφορά ύψους €10.000+ΦΠΑ. Ωστόσο, στην κατακυρωθείσα προσφορά δεν καταγράφονταν λεπτομέρειες σχετικά με τον κατασκευαστή/μοντέλο του προσφερόμενου ανελκυστήρα τύπου πλατφόρμας ούτε το πρότυπο εναρμόνισής του, σε αντίθεση με τις προσφορές των άλλων δύο εταιρειών.

Στις 29.6.2018, η Επίτροπος απέστειλε επιστολή ανάθεσης στον Ανάδοχο για την εγκατάσταση πλατφόρμας υδραυλικού τύπου στο διατηρητέο κτήριο, για το ποσό των €10.000+ΦΠΑ, με όρους πληρωμής της συμφωνίας, όπως αναγράφονταν στην προσφορά του (50% προκαταβολή, 40% με την άφιξη των υλικών στο λιμάνι Λεμεσού και το υπόλοιπο 10% με την παράδοση και λειτουργία της πλατφόρμας), χωρίς ωστόσο να καθοριστεί χρονοδιάγραμμα παράδοσης και εγκατάστασης του ανελκυστήρα σε πλήρη λειτουργία. Την ίδια μέρα, με οδηγίες της Επιτρόπου, έγινε πληρωμή της προκαταβολής (€5.000+ΦΠΑ), χωρίς ωστόσο την εξασφάλιση οποιασδήποτε εγγυητικής έναντι του καταβληθέντος ποσού.

Παρόλο ότι, σύμφωνα με χειρόγραφες σημειώσεις λειτουργιών του Γραφείου της Επιτρόπου, που υπήρχαν στον σχετικό υπηρεσιακό φάκελο, φαίνεται ότι οι εργασίες εγκατάστασης και λειτουργίας της πλατφόρμας ξεκίνησαν μετά τις 17.12.2018, αλλά δεν ολοκληρώθηκαν πριν το τέλος Δεκεμβρίου του 2018, εντούτοις στις 27.12.2018 η Επίτροπος προχώρησε σε έγκριση πληρωμής ποσού €5950 (€5000+ΦΠΑ) στον

Ανάδοχο, που αναλογεί στο υπόλοιπο ποσό, πέραν της προκαταβολής που είχε ήδη πληρωθεί, καταβάλλοντας με τον τρόπο αυτό το συνολικό ποσό της προσφοράς.

Ωστόσο, μέχρι και τις 20.3.2019 που είχε γίνει ο επιτόπιος έλεγχος από λειτουργούς της Υπηρεσίας μας και του Τμήματος Ηλεκτρομηχανολογικών Υπηρεσιών (ΗΜΥ), δεν είχαν ακόμη ολοκληρωθεί οι εργασίες εγκατάστασης και παράδοσης της υπό αναφορά πλατφόρμας σε πλήρη λειτουργία. Σημειώνεται ότι το σχετικό με την πιο πάνω πληρωμή τιμολόγιο του Αναδόχου, ημερ. 20.12.2018, φέρει την προβλεπόμενη από την Εγκύκλιο αρ. 1730 του Γενικού Λογιστηρίου της Δημοκρατίας σφραγίδα, σύμφωνα με την οποία η Επίτροπος είχε εγκρίνει και εξουσιοδοτήσει στις 27.12.2018, ως Ελέγχων Λειτουργός, την πληρωμή του πιο πάνω ποσού.

Στις 13.2.2019, ο Ανάδοχος απέστειλε επιστολή ενημερώνοντας την Επίτροπο ότι για να αφεθεί ο ανελκυστήρας για χρήση από το κοινό, εξασφαλίζοντας την ασφαλή λειτουργία του, θα έπρεπε να γίνουν διάφορες οικοδομικές εργασίες, το κόστος των οποίων ανερχόταν σε €950+ΦΠΑ, προσφορά την οποία αποδέχτηκε γραπτώς στις 18.2.2019 η Επίτροπος, ζητώντας του όπως προχωρήσει αμέσως στην ολοκλήρωση των εργασιών, το αργότερο μέχρι το τέλος Φεβρουαρίου. Κατά τον επιτόπιο έλεγχο στις 20.3.2019, οι εν λόγω οικοδομικές εργασίες, που αφορούσαν στην ασφαλή χρήση/ λειτουργία της πλατφόρμας, δεν είχαν ακόμη ολοκληρωθεί. Σημειώνεται ότι, σύμφωνα με τηλεφωνική ενημέρωση που έτυχε λειτουργός της Υπηρεσίας μας από λειτουργό του Γραφείου της Επιτροπής, ο έλεγχος του ανελκυστήρα ΑμεΑ από ανεξάρτητο φορέα θα γινόταν στις 29.5.2019.

Ενόψει των πιο πάνω, η Υπηρεσία μας απέστειλε τον Απρίλιο του 2019 επιστολή στην Επίτροπο, αναφέροντας τα πιο πάνω ευρήματα του ελέγχου που διενεργήθηκε, καταγράφοντας τις ακόλουθες παρατηρήσεις:

(α) Η Επίτροπος ζήτησε προσφορές και ανέθεσε την αγορά και εγκατάσταση πλατφόρμας ΑμεΑ, χωρίς όρους/τεχνικές προδιαγραφές, επιλέγοντας την πλατφόρμα με τη χαμηλότερη τιμή, χωρίς να καθορίζονται στην προσφορά του Αναδόχου σημαντικά στοιχεία, όπως το πρότυπο εναρμόνισης της προσφερόμενης πλατφόρμας, το προσφερόμενο μοντέλο και ο κατασκευαστής της πλατφόρμας. Επίσης, δεν είχε καθοριστεί ο χρόνος εγκατάστασης και παράδοσης της πλατφόρμας σε λειτουργία, με αποτέλεσμα μέχρι τις 20.3.2019 που είχε γίνει ο επιτόπιος έλεγχος, δηλαδή εννέα (9) μήνες μετά την πληρωμή της προκαταβολής και τρεις (3) μήνες μετά από την πληρωμή/εξόφληση του υπόλοιπου 50% της προσφοράς, η πλατφόρμα να μην είχε τεθεί σε λειτουργία για χρήση.

(β) Οι διαγωνισμοί για την προμήθεια και εγκατάσταση ηλεκτρομηχανολογικού εξοπλισμού και, ιδιαίτερα, ανελκυστήρων/πλατφορμών, οι οποίοι εμπεριέχουν πολλούς παράγοντες/παραμέτρους ασφαλείας τόσο των εγκαταστάσεων, όσο και των χρηστών τους, απαιτούν εξειδικευμένες γνώσεις και συνήθως διεκπεραιώνονται από τα αρμόδια Τμήματα/Υπηρεσίες του κράτους (στην προκειμένη περίπτωση το Τμήμα ΗΜΥ). Ωστόσο, στην προκειμένη περίπτωση η Επίτροπος προχώρησε στην υπό αναφορά διαδικασία από μόνη της και, αφού εγκαταστάθηκε η πλατφόρμα, απευθύνθηκε εκ των υστέρων στο Τμήμα ΗΜΥ για να ελέγξει κατά πόσο το συνολικό φορτίο παροχής ρεύματος στο κτήριο επαρκεί για τη λειτουργία της πλατφόρμας. Όσον αφορά στην παραλαβή της πλατφόρμας, δεν φαίνεται να είχε γίνει οποιοσδήποτε έλεγχος εκ μέρους της ως εργοδότης/αναθέτουσα αρχή, είτε για την καταλληλότητα της πλατφόρμας, είτε για την ασφάλεια των εγκαταστάσεων, παρόλο που είχε ήδη καταβληθεί εκ μέρους της ολόκληρο το ποσό στον Ανάδοχο, με

αποτέλεσμα το δημόσιο, να είναι εκτεθειμένο από τις ενέργειες της σε περίπτωση αποτυχίας συμμόρφωσής του με τα πιο πάνω.

(γ) Παρά την επιβεβαίωση της παρανομίας εκ μέρους της Επιτρόπου, από την ενοικίαση του υπό αναφορά κτηρίου χωρίς το απαιτητέο Πιστοποιητικό Έγκρισης, σύμφωνα με τη σχετική γνωμάτευση του Γενικού Εισαγγελέα της Δημοκρατίας τον Μάρτιο του 2018, η Επίτροπος, αντί να λάβει τα δέοντα μέτρα προς άρση της παρανομίας, προχώρησε στην προμήθεια και εγκατάσταση πλατφόρμας για ΑμεΑ σε ένα παράνομο κτήριο, το οποίο δεν ανήκει στο κράτος, με έξοδα μάλιστα του δημοσίου. Λεπτομερής αναφορά για τα πιο πάνω αναφερθέντα γίνεται ξεχωριστά στο πρώτο θέμα της παρούσας Έκθεσης.

(δ) Το γεγονός της διαπίστωσης εκ μέρους της Επιτρόπου της ανάγκης για εγκατάσταση ανελκυστήρα για ΑμεΑ στο εν λόγω κτήριο, βρίσκεται σε αντίφαση με σχετική αναφορά της στην προς τον Γενικό Εισαγγελέα της Δημοκρατίας επιστολή της με αρ. Φακέλου Ε.Δ. 5.28.01/15 και ημερ. 8.1.2018, ότι το εν λόγω κτήριο εξασφάλιζε, μεταξύ άλλων, την προσβασιμότητα στον κάθε άνθρωπο αδιακρίτως, κάτι το οποίο η Επίτροπος είχε, μεταξύ άλλων, επικαλεστεί για να αιτιολογήσει την επιλογή του εν λόγω κτηρίου.

(ε) Το γεγονός της καταβολής προκαταβολής στον Ανάδοχο, χωρίς την απαίτηση και εξασφάλιση ανάλογης ισόποσης εγγυητικής επιστολής, δεν συνάδει με τη συνήθη και βέλτιστη πρακτική, η οποία ακολουθείται με σχετικές υποδείξεις του Γενικού Λογιστηρίου της Δημοκρατίας από αναθέτουσες αρχές του δημοσίου, έτσι ώστε να διασφαλίζονται τα συμφέροντά του. Η εξόφληση δε ολόκληρου του ποσού της σύμβασης πριν την ολοκλήρωση των σχετικών εργασιών, με την έγκριση και εξουσιοδότηση της Επιτρόπου ως Ελέγχων Λειτουργός, παραβιάζει τις σχετικές πρόνοιες της Εγκυκλίου αρ. 1730 του Γενικού Λογιστηρίου της Δημοκρατίας, τόσο όσον αφορά τη σύσταση της πληρωμής από τον αρμόδιο λειτουργό του Γραφείου της [παρ. 4(ii) της εγκυκλίου], όσο και την έγκριση και εξουσιοδότηση της πληρωμής εκ μέρους της [παρ. 4(iii) της Εγκυκλίου]. Λαμβάνοντας υπόψη τέλος ότι η εν λόγω Εγκύκλιος εκδόθηκε από το Γενικό Λογιστήριο της Δημοκρατίας, δυνάμει του άρθρου 41 του περί της Λογιστικής και Δημοσιονομικής Διαχείρισης και Χρηματοοικονομικού Ελέγχου της Δημοκρατίας Νόμου Ν.38(Ι)/2014, οι πιο πάνω παραβιάσεις των σχετικών προνοιών της Εγκυκλίου ενδεχομένως να συνιστούν και παραβίαση των σχετικών άρθρων του πιο πάνω Νόμου.

Τον ίδιο μήνα, με απαντητική επιστολή της, η Επίτροπος μάς πληροφόρησε, μεταξύ άλλων, τα ακόλουθα:

(α) Η απόφαση για την αγορά και εγκατάσταση ανελκυστήρα για ΑμεΑ στον χώρο του παλαιού κτηρίου, τύπου «διατηρητέου», στο οποίο έχει μεταφέρει το προσωπικό της γραφείο, λήφθηκε στα πλαίσια της αρμοδιότητάς της ως ο Ανεξάρτητος Μηχανισμός Προώθησης, Προστασίας και Παρακολούθησης της Σύμβασης του ΟΗΕ για τα Δικαιώματα των Ατόμων με Αναπηρία (ΑμεΑ).

(β) Επειδή η συνολική εκτιμώμενη αξία της σύμβασης ανάθεσης του συγκεκριμένου έργου δεν ξεπερνούσε τις €15.000, εφαρμόστηκαν οι πρόνοιες του εδαφίου (β) της παραγράφου (1) του άρθρου 90 του περί της Ρύθμισης των Διαδικασιών Σύναψης Δημοσίων Συμβάσεων Νόμου Ν.73(Ι)/2016, αναφορικά με τις συνοπτικές διαδικασίες, όπου η αναθέτουσα αρχή δύναται να ζητά την υποβολή γραπτών ή προφορικών προσφορών από περιορισμένο, κατά την κρίση της, αριθμό οικονομικών φορέων. Οι προσφοροδότες, λόγω της δικής τους τεχνογνωσίας και

εμπειρίας, αναμένετο, όπως μας ανέφερε, ότι θα υπέβαλλαν προσφορά που θα ικανοποιούσε τις απαραίτητες προδιαγραφές, ως αυτές απορρέουν από την ισχύουσα νομοθεσία που οφείλουν να εφαρμόζουν. Σημείωσε δε ότι δεν είχε τύχει σχετικής προηγούμενης ενημέρωσης από τους αρμόδιους λειτουργούς του Γραφείου της και δεν γνώριζε για τη δυνατότητα επιλογής που είχε για προκήρυξη του σχετικού διαγωνισμού από το Τμήμα ΗΜΥ, κάτι το οποίο εάν το γνώριζε θα το έπραττε, αφού αυτό θα διευκόλυνε την ίδια και το Γραφείο της.

(γ) Με δεδομένο αφενός ότι ο ανελκυστήρας παραδόθηκε και βρισκόταν, κατά την άποψή της, σε λειτουργήσιμη κατάσταση στις 18.12.2018, και αφετέρου, στη βάση της πληροφόρησης που έλαβε από αρμόδιους λειτουργούς του Γραφείου της ότι θα χάνονταν οι πιστώσεις που δόθηκαν για τον σκοπό αυτό, καθώς έληγε το ημερολογιακό και οικονομικό έτος, έδωσε οδηγίες όπως καταβληθεί στις 27.12.2018, ημερομηνία τελευταίας πληρωμής τιμολογίων στο FIMAS, το εναπομείναν ποσό των €5000+ΦΠΑ, ως προνοούσε το συμβόλαιο.

(δ) Παρά το γεγονός ότι ο ανελκυστήρας παραδόθηκε, εγκαταστάθηκε και ήταν, κατά την άποψη της, σε λειτουργήσιμη κατάσταση, κρίθηκε ότι για λόγους ασφαλείας, έπρεπε να γίνουν οι πιο πάνω επιπρόσθετες κατασκευαστικές εργασίες (τοποθέτηση προστατευτικών διαχωριστικών) κόστους €950+ΦΠΑ, ώστε να διασφαλιστεί ότι τα άτομα που εισέρχονται στον ανελκυστήρα δεν θα έλθουν σε επαφή με τη μηχανή και τον πίνακα του ανελκυστήρα. Ως εκ τούτου, η ίδια έδωσε οδηγίες στον Ανάδοχο να μην προχωρήσει στην ηλεκτρική σύνδεση για τη λειτουργία της πλατφόρμας, προτού προηγουμένως διενεργηθούν οι απαραίτητοι έλεγχοι από το Τμήμα ΗΜΥ. Μας πληροφόρησε επίσης ότι παρά το ότι είχαν ολοκληρωθεί σχεδόν οι επιπρόσθετες εργασίες για να τεθεί εκ νέου σε λειτουργία η πλατφόρμα, αναμένετο η διενέργεια των απαραίτητων ελέγχων από τον ανεξάρτητο εξουσιοδοτημένο ελεγκτή ανελκυστήρων, ως προνοείται από την ισχύουσα νομοθεσία, καθώς επίσης από το Τμήμα ΗΜΥ και από το Τμήμα Επιθεωρήσεως Εργασίας.

(ε) Όσον αφορά στις χειρόγραφες σημειώσεις που αναφέρονταν στις διαπιστώσεις μας, σχετικά με τον χρόνο παράδοσης του ανελκυστήρα, αυτές αποτελούσαν προσωπικές σημειώσεις των ιδιαιτέρων της, όπως αυτές ενέπιπταν στο πεδίο της προσωπικής τους αντίληψης, και την ύπαρξη και το περιεχόμενο των οποίων αγνοούσε, εφόσον δεν έτυχε ενημέρωσης, είτε εκ των προτέρων, είτε εκ των υστέρων, ούτε και για το γεγονός ότι καταχωρήθηκαν σε επίσημο φάκελο του Γραφείου της. Οι εν λόγω σημειώσεις δεν φέρουν τη μονογραφή ή την υπογραφή της, κατά παράβαση, όπως μας ανέφερε, των εγκυκλίων του Τμήματος Δημόσιας Διοίκησης και Προσωπικού και των Γενικών Διατάξεων, ως προς τον ορθό τρόπο καταχώρισης εγγράφων/σημειωμάτων σε επίσημο φάκελο.

(στ) Η αναφορά της Υπηρεσίας μας ότι μέχρι και τις 20.3.2019, που έγινε ο επιτόπιος έλεγχος, δεν είχαν ολοκληρωθεί οι εργασίες εγκατάστασης και παράδοσης της υπό αναφορά πλατφόρμας, συνιστούσε, κατά την άποψή της, πλήρη στρέβλωση της πραγματικότητας και της αλήθειας, καθώς είχαν ήδη ολοκληρωθεί οι εργασίες, αφού ο ανελκυστήρας ήταν ήδη εγκατεστημένος. Αυτό που υπολειπόταν ήταν η ολοκλήρωση των επιπρόσθετων κατασκευαστικών εργασιών, που αποτελούσαν το αντικείμενο της νέας προσφοράς και θεωρούσε ότι η εγκατάσταση του ανελκυστήρα σε λειτουργήσιμη κατάσταση πριν το τέλος Δεκεμβρίου του 2018, αποτελούσε αναντίλεκτο, κατά την άποψη της, γεγονός.

(ζ) Όσον αφορά στην αναφορά της Υπηρεσίας μας σε σχέση με την εξασφάλιση ισόποσης εγγυητικής επιστολής έναντι της καταβληθείσας προκαταβολής, μας παρέπεμψε στην Εγκύκλιο Γ/ΑΑΔΣ 101 του Γενικού Λογιστηρίου, ημερ. 30.6.2017, η οποία, όπως αναφέρει στην επιστολή της, ρητά και με σαφήνεια αναφέρεται στις εγγυήσεις συμμετοχής σε διαγωνισμούς και πιστής εκτέλεσης των συμβάσεων και αφού κατέγραψε αυτολεξεί τις σχετικές πρόνοιες, μας πληροφόρησε ότι στην προκειμένη περίπτωση, ως Ελέγχων Λειτουργός, σταθμίζοντας το ποσό της συνολικής δαπάνης έκρινε ότι δεν πληρούνταν οι προϋποθέσεις της πιο πάνω Εγκυκλίου.

(η) Τέλος, όσον αφορά στους λοιπούς ισχυρισμούς, όπως ανέφερε, στην πιο πάνω επιστολή της Υπηρεσίας μας, οι οποίοι άπτονταν ζητημάτων νομιμότητας, μας διαβεβαίωσε ότι αυτή αποτελεί πρωταρχικό της μέλημα και όχι μόνο μέσω της αποκλειστικής της αρμοδιότητας, ως ο κατεξοχόν εξωδικαστικός μηχανισμός ελέγχου της.

Μετά τη μελέτη των πιο πάνω απαντήσεων της Επιτρόπου, η Υπηρεσία μας σημειώνει τα ακόλουθα:

(α) Παρόλο που το εκτιμώμενο ποσό της σύμβασης δίδει το δικαίωμα χρήσης της συνοπτικής διαδικασίας, με βάση τις πρόνοιες της σχετικής νομοθεσίας που αναφέρει η Επίτροπος, εντούτοις όφειλε, κατά την άποψη μας, η ίδια να γνωρίζει ή/και όφειλε να διερευνήσει το ενδεχόμενο διεκπεραίωσης του διαγωνισμού από το Τμήμα ΗΜΥ, λαμβάνοντας υπόψη και το αντικείμενο του και όχι να αναμένει σχετική ενημέρωση από αρμοδίους, όπως αναφέρει, λειτουργούς του Γραφείου της, κάνοντας ειδική αναφορά σε Βοηθό Γραμματειακό Λειτουργό, μεταθέτοντας με τον τρόπο αυτό σε αυτούς την πιο πάνω ευθύνη.

(β) Η Υπηρεσία μας διαφωνεί με τη θέση της Επιτρόπου ότι η εγκατάσταση του ανελκυστήρα σε λειτουργήσιμη κατάσταση, πριν το τέλος Δεκεμβρίου του 2018, αποτελεί αναντίλεκτο γεγονός, με βάση το οποίο θεωρεί ότι ορθά και νόμιμα ενέκρινε τις σχετικές πληρωμές, αφού μέχρι και την ημερομηνία του επιτόπιου ελέγχου τον Μάρτιο του 2019, 3 μήνες μετά την εξόφληση ολόκληρου του ποσού της σύμβασης, ο ανελκυστήρας δεν λειτουργούσε, ώστε να εξυπηρετεί τον σκοπό για τον οποίο είχε εγκατασταθεί, αφού μέχρι τότε, όπως η ίδια η Επίτροπος μάς πληροφόρησε, δεν είχαν διενεργηθεί οι απαραίτητοι προς τούτο έλεγχοι από τον ανεξάρτητο εξουσιοδοτημένο ελεγκτή ανελκυστήρων, ως προνοείται από την ισχύουσα νομοθεσία, καθώς και από το Τμήμα ΗΜΥ και το Τμήμα Επιθεώρησης Εργασίας.

Ενόψει των πιο πάνω, η Υπηρεσία μας διατηρεί την άποψη ότι η εξόφληση ολόκληρου του ποσού της σύμβασης, πριν την ολοκλήρωση των σχετικών εργασιών, παραβιάζει τις σχετικές πρόνοιες της Εγκυκλίου αρ. 1730 του Γενικού Λογιστηρίου, γεγονός το οποίο ενδεχομένως να συνιστά και παραβίαση των σχετικών άρθρων του Νόμου Ν.38(Ι)/2014, δυνάμει του οποίου εκδόθηκε η πιο πάνω Εγκύκλιος.

(γ) Η Εγκύκλιος Γ/ΑΑΔΣ 101 του Γενικού Λογιστηρίου, την οποία αναφέρει και επικαλείται η Επίτροπος για να τεκμηριώσει/στηρίξει την απόφασή της να μην απαιτήσει την εξασφάλιση ισόποσης εγγυητικής επιστολής, έναντι της προκαταβολής που είχε εγκρίνει να καταβληθεί στον Ανάδοχο, αφορά στις εγγυήσεις συμμετοχής στις διαδικασίες σύναψης δημοσίων συμβάσεων και πιστής εκτέλεσης των συμβάσεων, και ουδεμία σχέση έχει με την εγγυητική επιστολή έναντι προκαταβολής, για την οποία έγινε αναφορά στις διαπιστώσεις μας.

(δ) Όσον αφορά τέλος στην αναφορά της Επιτρόπου ότι αγνοούσε την ύπαρξη και το περιεχόμενο των χειρόγραφων σημειώσεων των ιδιαιτέρων της, σημειώνεται ότι όταν της είχε ζητηθεί τηλεφωνικά από λειτουργό της Υπηρεσίας μας να διευθετηθεί η διενέργεια του υπό αναφορά ελέγχου, η Επίτροπος ζήτησε, μεταξύ άλλων, όπως αυτός διεξαχθεί σε συνεννόηση μαζί της μόνο, αφού είχε η ίδια στην κατοχή της τον υπηρεσιακό φάκελο. Ως εκ τούτου, δεν μπορεί, κατά την άποψή μας, να ισχυρίζεται εκ των υστέρων ότι αγνοούσε την ύπαρξη και το περιεχόμενο των πιο πάνω χειρόγραφων σημειώσεων που περιλαμβάνονταν στον εν λόγω φάκελο.

Σύσταση: Η Επίτροπος, κατά την εκτέλεση διαδικασιών σύναψης συμβάσεων, να συμμορφώνεται με τις πρόνοιες των σχετικών νομοθεσιών/εγκυκλίων, καθώς και τις συνήθειες και βέλτιστες πρακτικές, σύμφωνα με τις υποδείξεις του Γενικού Λογιστηρίου της Δημοκρατίας προς τις Αναθέτουσες Αρχές, έτσι ώστε να διασφαλίζονται τα συμφέροντα του δημοσίου.

Τον Αύγουστο του 2019, η Επίτροπος μάς πληροφόρησε ότι διατηρεί τις απόψεις της, όπως αυτές είχαν εκφραστεί τον Απρίλιο του 2019, σημειώνοντας ότι επιβεβαιώνει, ως ελέγχων λειτουργός και Προϊστάμενη του Γραφείου της, ότι ο ανελκυστήρας είχε εγκατασταθεί σε λειτουργήσιμη κατάσταση από τον Δεκέμβριο του 2018, ενώ παρέμενε ως υπόλοιπο προς καταβολή στον Ανάδοχο το ποσό των €950 + ΦΠΑ.

Δ3. Λογαριασμοί Γραφείου Επιτρόπου Διοικήσεως και Προστασίας Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων για την περίοδο 01.01.2018 – 30.06.2019.

Από τον οικονομικό έλεγχο των πιο πάνω λογαριασμών, έχουν προκύψει τα πιο κάτω θέματα:

1. Πληρωμές:

(α) Με την ευκαιρία των 70 χρόνων της Οικονομικής Διακήρυξης Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων, το Γραφείο της Επιτρόπου διοργάνωσε εκστρατεία ενημέρωσης από 5.12.2018 – 21.12.2018. Το συνολικό κόστος της εκστρατείας ανήλθε στα €3.859.

Στα πλαίσια των εκδηλώσεων της εκστρατείας ζητήθηκαν 2 προσφορές για την ετοιμασία οπτικοακουστικού υλικού, ως ακολούθως:

(i) Με ηλεκτρονικό ταχυδρομείο, ημερ. 16.10.2018, ζητήθηκε από οικονομικό φορέα (εταιρεία) προσφορά για:

- λήψεις δηλώσεων προσώπων για τα ανθρώπινα δικαιώματα και ετοιμασία σύντομου βίντεο (μοντάζ) που θα περιλάμβανε αυτές τις δηλώσεις και άλλο υλικό που θα δινόταν από την Επίτροπο.

- ενοίκιαση οθόνης για 1 ή/και 2 από τις εκδηλώσεις της Επιτρόπου για προβολή του πιο πάνω βίντεο.

(ii) Με ηλεκτρονικό ταχυδρομείο, ημερ. 16.10.2018, ζητήθηκε από άλλο οικονομικό φορέα (δύο φυσικά πρόσωπα) προσφορά για την ετοιμασία σύντομου βίντεο διάρκειας περίπου ενός λεπτού (μέγιστο δύο λεπτών) με σχόλια και σύντομες δηλώσεις περίπου 6-7 ατόμων, σε σχέση με τα ανθρώπινα δικαιώματα και άλλο υλικό που θα τους δινόταν από την Επίτροπο, καθώς και μοντάζ όλου του βίντεο, το οποίο θα έπρεπε να είναι έτοιμο τέλος Νοεμβρίου.

Οι προσφορές που λήφθηκαν ήταν οι ακόλουθες:

- Στις 22.10.2018 λήφθηκε προσφορά από τον πρώτο οικονομικό φορέα για το συνολικό ποσό των €1.821 (€950 για δηλώσεις από 9 άτομα, κινηματογραφήσεις και μοντάζ και €580 για το στήσιμο 2 οθονών, πλέον €291 ΦΠΑ).
- Στις 18.10.2018 λήφθηκε η προσφορά από τον δεύτερο οικονομικό φορέα για συνολικό ποσό €400 (€250 κινηματογράφιση και λήψη δηλώσεων + €150 μοντάζ). Σημειώνεται ότι, όπως πληροφορηθήκαμε αποφασίστηκε τελικά να μην στηθούν οθόνες. Η προσφορά κατακυρώθηκε στον δεύτερο οικονομικό φορέα που είχε υποβάλει την χαμηλότερη προσφορά.

Το ποσό των €400 καταβλήθηκε σε Λειτουργό του Γραφείου της Επιτρόπου, η οποία φαίνεται να πλήρωσε η ίδια τα δύο φυσικά πρόσωπα. Σημειώνεται ότι, για την πληρωμή αυτή, δεν εκδόθηκε φορολογικό τιμολόγιο ή απόδειξη είσπραξης, αλλά οι δικαιούχοι υπέγραψαν σχετική βεβαίωση είσπραξης του ποσού.

(β) Κατά τον έλεγχο εντοπίστηκαν ακόμα 5 πληρωμές, τα ποσά των οποίων καταβλήθηκαν σε λειτουργούς του Γραφείου της Επιτρόπου που ανέλαβαν να πληρώσουν τους δικαιούχους, αντί οι πληρωμές να γίνουν απευθείας προς τους δικαιούχους. Παρόλο που πρόκειται για μικρά ποσά €10-€70, εντούτοις οι πληρωμές θα πρέπει να γίνονται απευθείας προς τους δικαιούχους.

Σύσταση: Για σκοπούς διαφάνειας και ίσης μεταχείρισης, οι όροι που αποστέλλονται στους προσφοροδότες πρέπει να είναι οι ίδιοι. Οι πληρωμές θα πρέπει να διενεργούνται απευθείας προς τους δικαιούχους και να απαιτείται η έκδοση φορολογικού τιμολογίου σε όλες τις περιπτώσεις. Σημειώνεται ότι είναι υποχρέωση του προμηθευτή η προσκόμιση τιμολογίων ή/και αποδείξεων είσπραξης για τα αγαθά ή τις υπηρεσίες που προσφέρει. Αναφέρεται σχετικά ότι στην εγκύκλιο 2015/21, ημερ. 26.11.2015, του Τμήματος Φορολογίας, αναφέρεται, μεταξύ άλλων, ότι: «(i) Κάθε πρόσωπο που πραγματοποιεί παροχή υπηρεσιών ή παράδοση αγαθών, οφείλει να εκδίδει τιμολόγιο, (ii) κάθε πρόσωπο που εισπράττει χρήματα από πηγές που αναφέρονται στην εγκύκλιο (κέρδη ή οφέλη από οποιαδήποτε επιχείρηση), οφείλει να εκδίδει απόδειξη είσπραξης ή τιμολόγιο τοις μετρητοίς, (iii) παρέχεται η δυνατότητα απαλλαγής (μετά από αίτηση στον Έφορο Φορολογίας) όταν η φύση και το μέγεθος της οικονομικής δραστηριότητας είναι τέτοια, ώστε ουσιαστικά και πρακτικά να είναι αδύνατη η έκδοση αποδείξεων είσπραξης ή τιμολογίων. Ο Έφορος υποδεικνύει άλλο τρόπο τήρησης και υποβολής των αναγκαίων στοιχείων».

Καθ' όσον αφορά την ετοιμασία οπτικοακουστικού υλικού η Επίτροπος Διοικήσεως μάς ενημέρωσε ότι παρότι αφορούσε συνοπτική διαδικασία για προσφορά κάτω των €2.000 εντούτοις ζήτησε, εκ του περισσού κατά την άποψη της, δύο προσφορές, ενώ θα μπορούσε να γίνει απευθείας ανάθεση και επέλεξε την φθηνότερη προσφορά, ήτοι των €400.

Επίσης μάς πληροφόρησε ότι για την πληρωμή των €400 εξασφαλίστηκε (εκ των υστέρων) φορολογικό τιμολόγιο.

Όσον αφορά τα μικροποσά από €10.00-€70.00, η Επίτροπος Διοικήσεως μάς ενημέρωσε ότι υπάρχουν καταστήματα που δεν εκδίδουν τιμολόγια ώστε να γίνεται πληρωμή απευθείας προς τους δικαιούχους, γι' αυτό και γίνεται με την ενδιάμεση καταβολή από λειτουργούς, οι οποίοι στην συνέχεια την ανακτούν από τις πιστώσεις του Γραφείου της προσκομίζοντας σχετική απόδειξη εφόσον επί του παρόντος δεν υπάρχει άλλος ενδεδειγμένος τρόπος.

2. Διερεύνηση καταγγελιών.

(α) Κατόπιν καταγγελίας που λήφθηκε στην Υπηρεσία μας, στην οποία υπήρχε ο ισχυρισμός ότι η Ετήσια Έκθεση της Επιτρόπου για το 2017 εκτυπώθηκε με ευθύνη του συζύγου της Επιτρόπου, ο οποίος είναι εκδότης εφημερίδας, η Υπηρεσία μας προέβηκε σε διερεύνηση του συγκεκριμένου θέματος.

Από τον έλεγχο προέκυψε ότι η Έκθεση δεν εκτυπώθηκε από το Κυβερνητικό Τυπογραφείο, ούτε εντοπίστηκε σχετικό ένταλμα πληρωμής για τα έξοδα εκτύπωσης της. Κατόπιν συζήτησης του θέματος με την Επίτροπο, μας ανέφερε ότι η Ετήσια Έκθεση πιθανόν να εκτυπώθηκε από «copy centre» με δικά της έξοδα. Ουσιαστικά η Επίτροπος αρνήθηκε να μας πληροφορήσει για το που έγινε η εκτύπωση και για το ποιος επωμίστηκε τη σχετική δαπάνη, ισχυριζόμενη ότι, εφόσον δεν υπήρξε δημόσια δαπάνη, η Υπηρεσία μας δεν έχει εξουσία διενέργειας ελέγχου. Σημειώνεται, ωστόσο, ότι ακόμη και αν η δαπάνη εκτύπωσης αναλήφθηκε από την ίδια ή από οποιοδήποτε τρίτο πρόσωπο, αυτό θα συνιστούσε δωρεά προς τη Δημοκρατία, ενώ, σύμφωνα με το άρθρο 36 του περί της Λογιστικής και Δημοσιονομικής Διαχείρισης και Χρηματοοικονομικού Ελέγχου της Δημοκρατίας Νόμου 38(Ι)/2014 «*Δωρεές προς τη Δημοκρατία μπορούν να γίνουν αποδεκτές από τον Υπουργό (Οικονομικών) νοουμένου ότι εξυπηρετούν το δημόσιο συμφέρον*». Η Υπηρεσία μας επισημαίνει, επίσης, την υποχρέωση των ασκούντων δημόσια εξουσία να ενεργούν με διαφάνεια και ότι, όταν πρόκειται για τη δράση των ασκούντων δημόσια εξουσία, μία δαπάνη μπορεί να είναι ουσιώδης λόγω της φύσης της, έστω κι αν αφορά σε μικρό ποσό (material by nature).

Η Επίτροπος Διοικήσεως σε απαντητική επιστολή της μάς ενημέρωσε ότι ουδέποτε αρνήθηκε να απαντήσει, παρότι δεν αφορά πιστώσεις και άρα εκπίπτει του οικονομικού ελέγχου, εντούτοις απάντησε δεόντως όταν της έγινε αναφορά σε γενικό πλαίσιο χάριν συζήτησης από τη λειτουργό της Ελεγκτικής Υπηρεσίας.

Επίσης στην απαντητική επιστολή της αναφέρθηκε σε τηλεφωνική επικοινωνία που είχε με λειτουργό της Υπηρεσίας μας, στην οποία απάντησε ευθέως ότι ο σύζυγος της δεν είναι τυπογράφος και ούτε τυπώθηκε με ευθύνη του.

Στην απαντητική επιστολή της η Επίτροπος Διοικήσεως διευκρίνισε ότι η εκτύπωση της Ετήσιας Έκθεσης έγινε αποκλειστικά με δικά της έξοδα σε copy center. Λόγω του πολύ χαμηλού κόστους δεν ζήτησε ανάκτηση του ποσού, όπως και για πολλά άλλα αντικείμενα που έχει πληρώσει για το Γραφείο της και για τα οποία δεν ήθελε να τα φορτώσει στον φορολογούμενο πολίτη από τις πιστώσεις του προϋπολογισμού που υπάρχουν εγκεκριμένες για το Γραφείο της.

Όσον αφορά το ζήτημα της δωρεάς ανέφερε ότι της προκαλεί προβληματισμό αφενός αν η έννοια της «δωρεάς» με βάση τον οικείο Νόμο περιλαμβάνει δωρεά εκτός από τρίτους και από τον Φορέα του Θεσμού προς το Γραφείο που διατηρεί για άσκηση των αρμοδιοτήτων του. Αφετέρου της δημιουργεί ερωτηματικά αν χρήζει σχολιασμού το ζήτημα του επουσιώδους ή όχι μιας δαπάνης λόγω της φύσης, της επειδή αφορά μικρό ποσό (material by nature) εφόσον ο όρος αυτός αφορά καθαρά λογιστικές πράξεις και δαπάνες και όχι ζητήματα που άπτονται δωρεάς.

Η Υπηρεσία μας επισημαίνει ότι η Επίτροπος, εφόσον υποστηρίζει ότι κατέβαλε η ίδια τα χρήματα για την εκτύπωση της Ετήσιας Έκθεσης του Γραφείου της, οφείλε τουλάχιστον να προσκομίσει σχετική απόδειξη προς επίρρωση του ισχυρισμού της.

(β) Νέο Λογότυπο του Γραφείου Επιτρόπου Διοικήσεως και Προστασίας Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων.

Κατόπιν καταγγελίας που λήφθηκε στην Υπηρεσία μας στην οποία υπήρχε ο ισχυρισμός ότι το νέο λογότυπο του Γραφείου της Επιτρόπου σχεδιάστηκε από εταιρεία η οποία ανήκει στην οικογένεια της, η Υπηρεσία μας προέβηκε σε διερεύνηση του συγκεκριμένου θέματος.

Από έλεγχο που διενεργήθηκε δεν εντοπίστηκε σχετικό ένταλμα πληρωμής για τα έξοδα σχεδιασμού του λογοτύπου. Κατά τον έλεγχο η Επίτροπος ενημέρωσε την Υπηρεσία μας ότι το λογότυπο σχεδιάστηκε από το Γραφείο της κατόπιν δικής της συνεργασίας με λειτουργούς του Γραφείου της.